

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 395

van **LORIN PARYS**

datum: 18 februari 2022

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Jeugddelinquentierecht - Spreiding daders en slachtoffers

In december 2021 kondigde de minister aan dat slachtoffers en jonge daders vanaf september 2022 niet meer in dezelfde instelling zullen worden ondergebracht. Daders die verdacht worden van een jeugddelict, zullen vanaf september worden opgevangen in een gemeenschapsinstelling. Minderjarige slachtoffers van een misdrijf zullen binnenkort worden toevertrouwd aan een private voorziening. Een goede zaak, aangezien daders en slachtoffers elkaar niet meer onder ogen zullen komen in dezelfde gemeenschapsinstelling.

De Grubbe zal zich in de toekomst richten op de oriëntatie van jongeren tijdens een periode van maximaal één maand. Jongeren worden er onderzocht en begeleid door begeleiders en psychologen om te kijken welke aangepaste hulp ze nodig hebben in het kader van hun re-integratietraject. Dit advies zal aan de jeugdrechter worden overgebracht die beslist over het verdere traject voor de jongere. De Zande en De Kempen zullen in de toekomst de specialisatie krijgen van gesloten begeleiding met bijzondere aandacht voor veiligheid en de samenwerking met herstelgerichte en constructieve afhandeling. De minister meldde ook dat de ouders, familie en het brede netwerk van jongeren en andere partners binnen de jeugdhulp, geestelijke gezondheidszorg (GGZ), onderwijs en werk zullen worden betrokken.

De minister schreef het volgende op zijn website met betrekking tot het nieuwe decreet rond jeugddelinquentie:

“Dit decreet gaat hand in hand met een investeringsprogramma in onze gemeenschapsinstellingen waarmee collega Demir en ikzelf de op korte termijn nog naar de Vlaamse regering zullen gaan.”

Ten slotte zou er 50 miljoen euro gaan naar infrastructuur en versterking van de omkadering en begeleiding in gemeenschapsinstellingen. Dit zou moeten leiden tot 40 extra plaatsen tegen 2023.

1. In communicatie die de minister verstuurde, was er bij de oriëntatie van jongeren in De Grubbe eerst sprake van maximaal één maand, in andere communicatie sprak de minister van een 10-tal dagen.

Kan de minister deze periode van oriëntatie van jongeren specificeren?

2. De hervorming zal een hele andere aanpak vereisen van de verschillende instellingen.

**Vlaams
Parlement**

In hoeverre zijn de verschillende gemeenschapsinstellingen hierbij betrokken geweest? Zijn er al procedures uitgewerkt voor de gemeenschapsinstellingen zoals bijvoorbeeld De Grubbe die er plots een centrale adviesfunctie verkrijgt? Is het personeel in de gemeenschapsinstellingen geschikt voor het begeleiden van daders, daar waar dit in het verleden slachtoffers konden zijn?

3. Hoever staat de minister met het bovenvermelde investeringsprogramma? Wanneer plant hij met dit programma naar de Vlaamse Regering te gaan? Welke investeringen zitten vervat in dit programma? Gelieve een lijst te bezorgen met de verschillende geplande investeringen met tijdsperiode en budget.
4. Waar zullen deze 40 extra plaatsen in gemeenschapsinstellingen worden ondergebracht? Zal er een nieuwe gemeenschapsinstelling worden gebouwd, zal dit onder één bestaande vallen, of zal dit verdeeld worden onder verschillende instellingen?
5. In welke private voorzieningen plant de minister de jeugdslachtoffers van delicten onder te brengen? Zijn er voldoende plaatsen voor? Zal dit een financieel verschil betekenen in kosten voor de slachtoffers?
6. Hoe zal de minister ervoor zorgen dat het brede netwerk van jongeren wordt betrokken in hun re-integratieproject? Kan de minister zijn ter zake genomen acties opsommen?

ANTWOORD

op vraag nr. 395 van 18 februari 2022

van **LORIN PARYS**

1. Zoals voorzien in het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht van 15 februari 2019 wordt in artikel 26 een onderscheid gemaakt tussen de risicotaxatie na tien dagen en het oriëntatievoorstel op het einde van de gesloten oriëntatie na 1 maand. Het is inderdaad zo dat uiterlijk op de tiende dag na de aanvang van de gesloten oriëntatie, op basis van een risicotaxatie aan de jeugdrechter een advies wordt bezorgd over de behoefte aan gesloten begeleiding. In het geval het advies gesloten begeleiding vooropstelt, en de jeugdrechter dit advies volgt, wordt tijdens de resterende duur van de gesloten oriëntatie een oriëntatievoorstel uitgewerkt waarin de aangewezen duur van de gesloten begeleiding wordt aangegeven op basis van responsiviteit, zwaarte van de feiten en de benodigde intensiteit van de begeleiding gelet op de onderkende grootte van het recidiverisico.
2. In de aanloop van het jeugddelinquentierecht werd al intens voorbereidend werk geleverd inzake de vernieuwde modulering van de publieke instellingen. Dit voorbereidend werk werd ontwikkeld net met het oog op een duidelijkere opdracht voor de gemeenschapsinstellingen met focus op jongeren met een vordering voor een jeugddelict, m.a.w. de inhoudelijke werking van de modules gesloten oriëntatie en gesloten begeleiding. Deze oefening werd ook onderbouwd door wetenschappelijke inzichten bijv. voor wat betreft de gesloten oriëntatie op het RNR/GLM-model (risk, needs, responsivity/good lifes model) en op forensische inzichten. Zo werden ook de functiebeschrijvingen van het personeel aangepast aan de nieuwe werking en meer expertise inzake forensisch werken ondersteunen in elke instelling de overgang naar een forensisch orthopedagogische werking. Daarnaast wordt in de nodige vorming voorzien door middel van kennisoverdracht, training, coaching, intervisie, consult en e-learning. Tot slot worden ook partnerschappen gecontinueerd en versterkt (bijv. geestelijke gezondheid, intensieve trajecten in de context, onderwijs, opleiding, ...) om de re-integratie van jongeren te bevorderen.
3. Zoals u weet, ligt het uitvoeringsbesluit voor de vernieuwde werking van de gemeenschapsinstelling voor principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering voor. Hierin is het investeringsprogramma voor de gemeenschapsinstellingen vervat. Dit investeringsprogramma slaat enerzijds op een inhoudelijke aanpassing van het personeelsplan i.f.v. van hun nieuwe forensische opdrachten in het kader van het jeugddelinquentierecht en anderzijds het uitrollen van de infrastructuurwerken (masterplanning) in alle campussen in functie van een moderne, veilige en aangepaste leefomgeving voor gesloten opvang van de doelgroep.
4. De uitbreiding van de capaciteit van de gemeenschapsinstellingen waar u naar verwijst, slaat op de realisatie van de uitbreiding van De Grubbe naar capaciteit 80. We realiseren deze capaciteit in een volledige nieuwbouw op de site te Everberg.

Conform het Vlaams Regeerakkoord worden jongeren in vaak complexe verontrustende situaties begeleid door kleinschalige voorzieningen. Voor wat betreft deze initiatieven en hun capaciteit verwijzen we naar onderstaand overzicht. Het aantal plaatsen is gebaseerd op een cijfermatige monitoring van het aantal jongeren die de voorbije jaren met een vordering inzake een verontrustende situatie in de

gemeenschapsinstelling verbleven. Het betreft de omzetting van de proeftuinen en een bijkomende investering conform de oproep d.d. 13 mei 2019.

5.	H	Naam inrichtende macht	capaciteit	kostprijs
		Wingerdbloei	18	2.934.000
		Emmaüs	19	3.086.000
		Ons Tehuis Ieper	12	1.956.000
		Minor Ndako	6	978.000
		Heem	12	1.956.000
		Hagewinde	6	978.000
		MPI Oosterloo	6	978.000
		St-Idesbald	6	978.000
		Heem	6	978.000
		De Vijver	6	978.000
		Zwart Goor	6	978.000
		De Bries/Don Bosco	6	978.000
		Triangel	6	978.000
		Elegast	6	978.000
		Ruyskensveld	6	978.000
		De Wissel	6	978.000
		Wagenschot	6	978.000
		Zorgbedrijs Antwerpen	6	978.000
		De Lovie	6	978.000
		Levenslust	6	978.000
		Tordale	6	978.000
			163	

et is inderdaad één van de speerpunten om versterkt in te zetten op re-integratie en hiervoor is het werken rond de context, bredere netwerk van de jongere van belang. Met het jeugddelinquentierecht werd geïnvesteerd in de delictgerichte contextbegeleiding. Deze diensten gespreid over Vlaanderen gaan intensief met de context van minderjarigen aan de slag. Samen met deze diensten en de gemeenschapsinstellingen werd een draaiboek 'gedeeld forensisch traject' opgesteld waarin de samenwerkingsprincipes en -modaliteiten in de begeleiding van jongeren wordt beschreven met een sterke focus op re-integratie in de samenleving vanaf het moment van opname in de gesloten instelling. Daarnaast wordt in het netwerk en bij de samenwerking van de gemeenschapsinstellingen ook ingezet op partners binnen de gespecialiseerde geestelijke gezondheid, opleiding, onderwijs, aanbod voor jongvolwassenen en meer en meer met lokale besturen, actoren. Wat dat laatste betreft, hebben we door middel van een oproep in het raam van de middelen Vlaamse Veerkracht ook een duidelijk accent gelegd op een versterkte samenwerking tussen lokale, buurtgerichte actoren in welzijn en justitie. Minderjarigen en jongvolwassenen (de transitieleeftijd) vormen hierbij een belangrijke doelgroep. Vaak liggen de lokale context en een verontrustende leefsituatie aan de basis van een verhoogd risico op delinquent gedrag, maar ook het netwerk waarin jongeren zich bewegen of sociale media kunnen een rol spelen. Met een ketenaanpak waar alle actoren, gaande van onderwijs, opleiding, welzijn, hulpverlening, jeugd(welzijns-)werk, justitie en politie versterkt samenwerken onder regie van lokale besturen, wil ik oplossingen realiseren dicht en nabij de leefsituatie van jongeren en jongvolwassenen. Het lokaal investeren in preventie om verdere escalatie te voorkomen, levert, ook in het kader van jeugddelinquentie of bij delinquent gedrag door jongvolwassenen of het risico hierop, duidelijke winst op. Verder zetten we ook wat het element betrekken van de context, ouderlijke verantwoordelijkheid ook actief in op wetenschappelijk onderzoek. Via het Steunpunt WVG loopt momenteel een exploratief onderzoek en procesevaluatie van de delictgerichte contextbegeleiding. Dit onderzoek zal leiden tot beleidsaanbevelingen

met betrekking tot het optimaliseren van de methodiek en praktijk van delictgerichte contextbegeleiding in Vlaanderen.